

VNG houdt vast aan publiek eigendom warmtenetten

30 sep 22 [Katrijn de Ronde](#) • Energieia

Eén zin kwam de afgelopen weken telkens terug als het ging om de nieuwe warmtewet en het al dan niet publiek eigendom van de warmtenetten: “Laat duizend bloemen bloeien.” De Vereniging Nederlandse Gemeenten houdt ondertussen vast aan publieke infrastructuur voor warmtenetten.

Met smart wacht iedereen die zich bezig houdt met warmtenetten op de nieuwe warmtewet, het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening (WCW). Die wet moet duidelijkheid verschaffen over wie welke zeggenschap heeft over warmtenetten, en gaat ook regelen dat de tarieven voor warmte worden losgekoppeld van de gasprijs. Nu geldt nog het niet-meer-dan-anders-principe, NMDA, dat borgt dat een warmteklant niet meer betaalt dan een gemiddelde gasklant.

PWC

Die loskoppeling is een diepgevoelde wens, zeker bij de huidige hoge gasprijzen, die ook de maximum-tarieven voor warmte omhoog joegen eind vorig jaar (de warmtebedrijven bleven daar overigens met de eigen tarieven ruim onder). Maar deze zomer meldde minister Rob Jetten (Klimaat en Energie, D66) aan de Tweede Kamer dat de loskoppeling niet losgeweekt kan worden van de warmtewet als geheel. En over die nieuwe warmtewet wordt nog altijd gesteggeld.

Deze week bereikte een rapport van adviesbureau PWC de media, waarin stond dat warmtebedrijven geen interesse hebben in het aanleggen van warmtenetten als die netten in publieke handen komen. Kort gezegd: de bedrijven willen geen miljoenen investeren als zij niet de zeggenschap hebben over die investering. Dat betekent dat de verantwoordelijkheid voor aanleg en uitvoering bij gemeenten komt te liggen, en hoogstwaarschijnlijk, aldus het rapport van PWC, gefinancierd zal moeten worden door het rijk. De balansen van gemeenten en publieke bedrijven zijn niet robuust genoeg om de benodigde miljarden zonder hulp te kunnen financieren. PWC waarschuwt dat dat alles voor nog meer vertraging van de warmtetransitie zal zorgen.

CDA-Kamerlid Henri Bontenbal vindt het PWC-rapport een interessante bijdrage aan de discussie, maar merkt op dat het rapport alleen kijkt of publieke partijen de taak kunnen uitvoeren. De vraag is niet gesteld of private bedrijven in staat zijn om de benodigde aansluitingen op een warmtenet te halen, binnen de wijkaanpak zoals de gemeenten nu de warmtetransitie gaan vormgeven. Het Kamerlid brak deze week een lans voor publieke netten in een opiniebijdrage aan het AD. Het was tijd om een standpunt in te nemen, meent de CDA'er en voormalige Stedin-man. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) laat weten bezig te zijn met het doorrekenen van een model dat laat zien dat publiek eigendom en publieke financiering wel mogelijk is.

Bloemen

Tegelijkertijd lijkt er een offensief gaande om een nieuwe visie op de warmtewet voor het voetlicht te brengen met als slogan: Laat duizend bloemen bloeien. Eneco-man Ron Wit sloot er een deze week een tweet mee af, waarin hij verwees naar het PWC-onderzoek. Voorzitter van de uitvoeringstafel Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving Teun Bokhoven zei twee weken geleden "laat alle bloemen bloeien" aan de dialoogtafel over warmte van EBN. Gelders gedeputeerde Jan van der Meer herhaalde de kreet op het podium van Energeia's Energy Tour en voegde daar in een later gesprek aan toe dat het ministerie nu lijkt te kiezen voor een te strak keurslijf, een "one size fits all"-oplossing die leidt tot stagnatie. Ennatuurlijk-directeur Ernst

Japikse zei tegen Energiea: "Wij zijn voor het model van duizend bloemen bloeien. Wij zijn al heel lang op dit spoor."

De bloeiende bloemen verwijzen naar een visie waarin niet voor de ene of de andere marktordening wordt gekozen, maar waarin ruimte is voor allerhande initiatieven, van klassieke commerciële netten, via open publieke netten tot aan coöperatieve netten in burgerbeheer. Dat kan binnen de huidige warmtewet wel, maar daarin zitten andere haken en ogen, zoals de koppeling van gas- en warmtetarieven waar iedereen vanaf wil. De nieuwe warmtewet zou volgens de bloeiendebloemenvisie zaken als duurzaamheid, leveringszekerheid en bescherming van de consument moeten regelen, evenals het loskoppelen van gas- en warmtetarieven, maar de marktordening loslaten.

Tegelijkertijd betekent dat ook dat het onduidelijk blijft hoe warmtenetten in de toekomst georganiseerd zullen worden. Dat zorgt voor verdere stagnatie, vrezende andere deelnemers aan de warmtetransitie. Nu al wordt gemord dat sommige partijen in de wachtstand staan, in afwachting van de nieuwe regelgeving. Zo stelde Bokhovens voorganger als hoeder van de energietransitie in de gebouwde omgeving, Maarten van Poelgeest, al eerder in Energiea's kolommen: "Geen besluit is het slechtste besluit, daardoor zit iedereen nu op zijn handen."

Gemeenten

De Vereniging Nederlandse Gemeenten is tegen het loslaten van de marktordening en het publiek eigendom van de netten, laat de branchevereniging in een uitgebreide reactie aan Energiea weten. Dat heeft twee redenen. Allereerst voelen de gemeenten zich meer senang met een publieke partner naast zich, in plaats van een commercieel bedrijf waarbij mogelijk de belangen uiteen kunnen lopen. Een publieke partij zorgt ook voor meer draagvlak bij bewoners, menen zij.

Daarnaast ziet de VNG een toekomst voor zich met een integraal energiesysteem waarin elektriciteit, warmte en duurzame gassen gezamenlijk zorgen voor een betrouwbare, duurzame en betrouwbare levering van energie. Daarvoor is het volgens de VNG nodig om naast publieke infrastructuur voor elektriciteit en gas ook publieke infrastructuur voor warmte te hebben. Dat is niet mogelijk in het oorspronkelijke wetsvoorstel, concludeerde de landsadvocaat al eerder. Het zou dus wel kunnen als publiek eigendom van warmte-infra wettelijk is vastgelegd.

Publieke warmte-infrabedrijven

Er bestaan nu ook al publieke warmtebedrijven, in handen van gemeenten. De resultaten van deze bedrijven loopt uiteen. Zo boert afval- en energiebedrijf HVC goed, en zijn in Purmerend vrijwel alle huishoudens aangesloten op het net van Stadsverwarming Purmerend. In Nijmegen levert een publiek transportnet aan commerciële distributienetten.

Rotterdam heeft echter het eigen, vrijwel failliete warmtebedrijf aan Vattenfall verkocht. Vattenfall kocht het warmtebedrijf om zo de warmtelevering aan de klanten

veilig te stellen. De gemeente Amsterdam zag zich genoodzaakt de aandelen van Westpoort Warmte over te nemen van het eveneens noodlijdende gemeentelijke afval- en energiebedrijf AEB. De gemeente Almelo wil vooralsnog juist niet meedoen aan het warmtenet dat afval- en warmtebedrijf Twence, waar Almelo zelf medeaandeelhouder van is, wil gaan aanleggen.